

лагања, аутор правилно закључује: „Богатство и разноврсност облика живота овог подручја у античко доба, постојање већег броја насеља и градова организованих по римским урбанистичким принципима, са статусом муниципија или чак и колонија, број археолошких налаза импозантан с обзиром на несистематска истраживања, као и велики број индизија на терену говори у прилог отпочињања једне археолошке акције ширих размјера, која би обухватила читаво Приморје од Боке до Бојане. Допринос ових истраживања нашој археолошкој науци био би од неогчењивог значаја, а истовремено би се допунила и освијетлила многа тамна мјеста у збивањима у тој области наше Републике на освијету историје.“ О которским галијама и њиховим заповједницима даје Славко Мијушковић неколико нових и досад непознатих података на темељу материјала у Државном архиву у Котору и Венецији и исправља неке „досадашње непоуздане и збркане изворе“, Милош И. Милошевић пише о братовштини св. Дука у Котору и њеним члановима поморцима од XIV — XVI вијека. У чланку „Богишићево проучавање јадранске обале“ др Нико С. Мартиновић истиче значај тога рада и подвлачи да је Богишићева студија о мјесним на-

зивима словенских предјела Јадрана, писана прије 90 година, „још тада одисала широком југословенском концепцијом“. Максим Злоковић освјетљава историју Луштичког полуострва у Божокоторском заливу чији су се становници бавили поморством од најстаријих времена и очували национално обиљежје, народне обичаје, културу и писменост и за вријеме туђинске владавине. На темељу грађе из породичне архиве, Јосип Висковић износи неке податке о животу и пловидби капетана Антона Алвизова Висковића. Игњатије Злоковић пише о посјети Фране Јосипа Боки Которској (1875) и њеним политичким и привредним посљедицама и истиче да је та посјета имала војнички и политички карактер.

Краће прилоге дали су Динко Франетовић („Страдања стариградских бродова за вријеме наполеонских ратова 1807—1809. и браћа Црцовићи руски корсари“) и Драгиша Полужански („Подаци о пропасти бокељског једрењака „Дар“).

Приказе су објавили: Игњатије Злоковић, Петар Д. Шеровић и Максим Злоковић.

Сви прилози имају резимее на енглеском језику, а неки су илустровани интересантним сликама и цртежима.

Др Хајрудин Ђурић

СКУПШТИНА ДРУШТВА ИСТОРИЧАРА ЦРНЕ ГОРЕ

На Цетињу је 24. и 25. новембра 1963. године одржана скупштина Друштва историчара Црне Горе посвећена 150-годишњици Његошевог рођења и 20-годишњици Земаљског антифашистичког вијећа народног ослобођења Црне Горе и Боке.

Скупштини су, поред делегата, присуствовали: Вуко Радовић, председник Комисије за историју при ЦК СК Црне Горе, Саво Брковић, посланик Савезног вијећа СНС, Душан Богдановић, секретар Савеза друштва историчара Југославије, М. Мијановић, председник Културно-просвјетног савеза Црне Горе, председник Општин-

ског одбора ССРН Д. Кривокапић и представници републичких културних установа Цетиња.

Свечани дио скупштине отпочео је уводном ријечју др Бока Пејовића, председника Друштва, о значају Његошевог дјела и одлука Првог засједања ЗАВНО-а Црне Горе и Боке, одржаног у Колашину средином новембра 1943. године.

Потом су поднесени следећи реферати:

Прво засједање Земаљског антифашистичког вијећа народног ослобођења Црне Горе и Боке (Зоран Лакић) и Један до сада необјашњени атрибут у Горском вијенцу (Славко Мијушковић).

Радни дио скупштине отпочео је уводним напоменама Ђ. Пејовића о неким проблемима у раду Друштва историчара Црне Горе (рад на историјској науци у Црној Гори, посебно о изучавању историје радничког покрета; осврти на нека ненаучна приказивања догађаја из наше старије и новије историје; потреба превазилажења у ствари заосталих схватања у објашњавању неких појава из прошлости; проблеми наставе историје у школама).

У име секције историчара из Никшића Михаило Пешут је поднио реферат *Настава историје у гимназији*. Истичући значај наставе историје за формирање свјесне социјалистичке личности, референт је указао да и поред битних измјена у наставним плановима историје за гимназије, има још проблема које треба ријешити, као што су: разрада југословенске концепције у програмима овог предмета, мјесто локалне историје у настави, однос историје према другим наукама, мањкавост постојећих уџбеника и др.

Извјештај о раду Друштва историчара Црне Горе поднио је секретар Друштва Зоран Лакић. Он је истакао да је Друштво у двогодишњем периоду испољавало своју активност у више видова изучавања наше прошлости, културно-просвјетни рад у друштвеним организацијама и постизање образовних и васпитних циљева у настави историје), али читаво чланство није било довољно покренуто, према својим могућностима и потребама. Та активност је била нарочито запажена у виду предавања, дискусија и вечери историјских тема, посвећених разним догађајима из наше прошлости. Неколико чланова Друштва је активно учествовало на научним скуповима у земљи и иностранству, преносећи касније своје утиске и запажања на остало чланство. Сарадња у „Историјским записима“ је могла бити шириа и успјешнија, посебно у вези са рјешавањем начелних питања наставе историје у школама (програми, уџбеници и др.).

Истакнуто је да се Друштво интересовало и проблемима наставе

историје у основним и средњим школама. Чланови Друштва су учествовали на савјетовању о уџбеницима историје за основне школе и давали образложене примједбе на њих. Овом актуелном и веома важном питању убудуће треба поклонити свакако већу пажњу.

Управа Друштва је настојала да помогне секцијама да се учврсте, да програмима рада јаче долазе до изражаја у својим срединама, да се оснивају нове секције и др. Веома скромна материјална средства само понекад су омогућавала обиласке секција, па је највише помоћи указивано давањем сугестија за рад писменим путем. Тако је секцијама сугерисано да остваре што тјешњу сарадњу са комисијама за историју при општинским комитетима Савеза комуниста и одборима Удружења бораца, да ангажују чланство на прикупљању мемоарске грађе, организовању вечери историјских тема, стручном изграђивању чланова, подизању квалитета наставе и др.

У протеклом периоду Друштво је сарађивало са Савезом друштва историчара Југославије, Комисијом за историју при ЦК СК Црне Горе, Републичким заводом за унапређивање школства, Домом ЈНА у Титограду и Никшићу, друштвено-политичким организацијама у општинама, народним и радничким универзитетима и др. Остварени су и контакти са делегацијама страних историчара које су боравиле у нашој земљи и посјетиле Црну Гору (пољском и италијанском).

Друштво има 13 секција са око 250 чланова, чиме се не би требало задовољити, с обзиром на то да и у осталих 7 општинских центара постоје услови и потреба за њихово оснивање. Активност секција изражавала се у виду предавања, дискусија, изложби, стручног усавршавања, сарадње у штампати итд. Секције су у прошлом периоду оствариле чвршћу сарадњу са комисијама за историју при општинским комитетима, посебно на прикупљању документације и обиљежавању важних датума из наше прошлости. Неке секције се својим радом нијесу до-

вољно афирмисале, док су друге постале важни проовјетни и културни фактори у својим мјестима. Међу овима се истичу секције у Котору, Никшићу и Цетињу. Секција у Котору (47 чланова) одржава редовне сасстанке на којима се третирају разноврсна питања из области историје и других друштвених наука. Она може да послужи као примјер другима.

У доста садржајној дискусији о разним питањима учествовали су: Ристо Драгићевић, Јован Ивовић, Славко Мијушковић, Душан Лаушевић, Душан Богдановић, Чедо Пејовић, Саво Брковић, Божо Мугоша, Радоје Пајовић и Владо Лутовац.

Већина дискусаната сагласила се да постојећи уџбеници историје за гимназије не задовољавају потребе ученика и наставника. Уџбеници се одликују различитим критеријумима аутора. Пишу их већином универзитетски професори, па нијесу прилагођени узрасту ученика. Истакнута је потреба да се убудуће више води рачуна о начелима југословенске концепције уџбеника. Наставницима би било омогућено да обрађују најкарактеристичније појаве и догађаје из уже националне историје.

Критикован је и програм историје за природно-математички смјер, јер је број часова недовољан да би се програм могао уопштено савладати. Предложено је да историја буде заступљена са по два часа недељно и у четвртм разреду природно-математичког смјера или да се број часова историје у другом и трећем разреду повећа. Било је примједба и на

опширност програма историје за трећи разред друштвено-језичког смјера, као год и предлога да се програм овог разреда завршава Париском комуном. Изнесен је захтјев да се Друштво историчара више консултује приликом израде наставних програма из историје. Дискутантани су на крају препоручили управи Друштва да у идућој години организује једно шире сајетовање о питањима у вези са изработом приручника и наставом историје у средњим школама.

У дискусији је указано на задатак да се секције организационо учврсте и омасове, да својом активношћу у школи и ван ње у сваком погледу одговоре потребама нашега друштва.

Скупштина је донијела одлуку да се ово стручно друштво, досад *Историјско друштво*, назове — *Друштво историчара Црне Горе*. Умјесто Петра Ракочевића, који се налази, ради усавршавања, у Београду, скупштина је за члана редакције „Историјских записа“ изабрала Радоја Пајовића, асистента Историјског института у Титограду.

На крају је скупштина дала разрјешницу старој управи и изабрала нову у саставу: др Ђоко Пејовић, председник, Рајко Брацановић, потпредседник, Славко Станишић, секретар, Зоран Лакић, Војо Вулековић, Славко Војанић, Ђорђија Пешић, Душан Лаушевић, Радоје Пајовић, Мило Стругар и Јован Челебић — чланови.

У Надзорни одбор су изабрани: Радоман Јовановић, Томислав Жугић и Спасоје Ивановић.

С. Станишић